

Inka Hopsu vihr ym.

Kirjallinen kysymys osaamiskeskusten rahoituksen jatkamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Maahanmuuttajien kotoutumista tukevissa palveluissa on pitkään tunnistettu tarve ottaa palveluiden tuottamisen lähtökohdaksi kotoutujan tarpeet ja pyrkimys välttää siilomaisen hallinnon tuomat haasteet. Moni kotoutuja tarvitsee työllistyäkseen ja kotoutuakseen erityisesti suomen tai ruotsin kielikoulutukseen keskittyvän kotoutumiskoulutuksen lisäksi ammatillisen osaamisen kehittämistä tai päivittämistä.

Tarve tunnistetaan myös hallitusohjelmassa, jonka mukaan "myönteistä ja aktiivista kotoutumista edistetään maahanmuuttajan kielitaidon ja ammatillisten valmiuksien vahvistamisella, työllistymisen nopeuttamisella ja yhteiskunnan tuntemusta ja osallisuutta edistämällä". Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on "yhden luukun moniammatillisten kotouttamis- ja osaamiskeskusten" rakentaminen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten markkinoilta hankkimien ja työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) rahoittamien kotouttamiskoulutusten yhdistäminen opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) valtionosuusrahoituksella toteutettavaan, järjestämisluvan saaneissa oppilaitoksissa tuotettavaan ammatilliseen koulutukseen ei ole mahdollista hallintokuntien erilaisten lähestymistapojen takia. Siilomainen toiminta johtaa usein käytännössä siihen, että kielikoulutusta ja ammatillisen osaamisen kehittämistä tehdään peräkkäin, ei rinnakkain. Tämä hidastaa tulosten aikaansaamista ja estää asiakaslähtöisen kokonaisuuden rakentamista erilaisista koulutuspalveluista.

Helsingin kaupunki ryhtyi ratkomaan yllä kuvattua ongelmaa vuonna 2016 perustamalla Stadin ammattiopiston yhteyteen Stadin osaamiskeskuksen. Espoo, Vantaa, Tampere ja Turku seurasivat perässä vuoden 2019 alussa TEM:n ja OKM:n myöntämien valtion erityisavustusten tuella. Osaamiskeskuksissa osaamisen kartoittamisesta, kielikoulutuksesta, ammatillisen osaamisen kehittamisestä ja työnhaun tuesta on luotu asiakaslähtöisiä palveluita. Palvelut ovat laajentuneet myös Ouluun ja Lahteen.

Vaikka koronaepidemia on vaikuttanut voimakkaasti sekä työvoiman kysyntään että työttömien maahanmuuttajien ohjaamiseen osaamiskeskuksiin, ovat osaamiskeskukset osoittautuneet volyymiltaan ja tuloksiltaan merkittäväksi palveluksi. Yksinomaan pääkaupunkiseudulla vuoden 2020 alun ja kesän 2021 välisenä aikana osaamiskeskuspalveluissa aloitti 2 613 uutta asiakasta. Päättyneistä asiakkuuksista 386 johti asiakkaan työllistymiseen. Työllistymismahdollisuuksia merkittävästi kohentavaan tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen siirtyi 472 asiakasta. Hallitus on selonteossaan eduskunnalle nostanut esiin erityisesti maahanmuuttajanaisten työllis-

Kirjallinen kysymys KK 684/2021 vp

tymisen haasteita. Espoon osaamiskeskuspalveluista tänä vuonna työllistyneistä asiakkaista 58 prosenttia on ollut naisia.

Osaamiskeskukset ovat olleet merkittävä kotouttamispolitiikan avaus erityisesti kahdesta syystä:
1) niiden palveluissa lähtökohtana on hallinnonalojen vastualueiden sijaan asiakkaiden tarpeet
2) sirpaleisten ja pienten kehittämishankkeiden vaivaamalla kentällä on luotu päämäärätietoisesti suurten asiakasvolyymien palveluita vastauksena palvelujärjestelmän aukkoon, josta on ollut suurten kaupunkien ja keskeisten ministeriöiden yhteinen näkemys.

TEM:n ja OKM:n mukaan viimeinen osaamiskeskuspalveluiden erityisavustushaku aukeaa kevättälvellä 2022. Valtion rahoituksen alasajo olisi selvässä ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo varmistaa, että hallitusohjelmaan kirjatut tavoitteet maahanmuuttajien osaamisen tunnistamisesta, ohjauksesta ja osaamiskeskustoiminnan vahvistamisesta turvataan jatkossa?

Helsingissä 3.12.2021

Inka Hopsu vihr
Tiina Elo vihr